

1. *Bunias orientalis* L.*Roripovník východný*

Ic: Tab. 19, fig. 1, p. 177

Bunias orientalis L. Sp. Pl. ed. 1, p. 670, 1753.Syn.: *Laelia orientalis* (L.) Desv. 1814.

Dvojiročná až trváca bylina, s koreňom až 30 cm dlhým. Byl' priama, v hornej časti väčšinou bohato rozkonárená, 25–120(–170) cm vysoká, s roztrúsenými sediacimi, bradavičkovitými a krátko stopkatými, červenkastými žliazkami, inak holá alebo s riedkymi, väčšinou jednoduchými chlpmi. V prvom roku tvorí prízemnú listovú ružicu so stopkatými listami; listy v obryse podlhovasté, lýrovité alebo gracovité, nepravidelne perovito laločnaté až perovito dielne. Byľové listy podobné listom prízemnej ružice, krátko stopkaté až sediace; v dolnej časti byle s čepeľou perovito laločnatou až perovito dielnou, náhle zúženou v stopku; v hornej časti byle sediace, s čepeľou zväčša nepravidelne hrubo zúbkatou až celistvo-okrajovou, na báze pozvoľne zúženou. Všetky listy holé, len na okraji alebo žilnatiné s roztrúsenými jednoduchými a rozkonárenými chlpmi, prípadne tiež s roztrúsenými sediacimi (bradavičkovitými) a krátko stopkatými žliazkami. Kvety ± veľké, v bohatých strapcoch. Kvetné stopky 7–12(–13) mm dlhé, priame alebo rovnovážne odstávajúce, s bradavičkovitými žliazkami. Kališné lístky úzko vajcovité, 3–4 mm dlhé, holé alebo riedko a dlho brvité. Korunné lupienky obrátene vajcovité, s dlhým nechtíkom, (4–)5–8 mm dlhé, citrónovožlté. Stopky plodov priamo odstávajúce, (8–)10–16(–18) mm dlhé. Šešuľky šikmo nesúmerne vajcovité, zriedkavejšie vajcovito guľovité, oblé, 1–2-puzdrové, 1–2-semenné, 3–5 mm dlhé, na povrchu nepravidelne bradavičnato hrbolkaté, nenáhle zúžené v hrubý, ± nadol ohnutý, 1–1,5 mm dlhý zobáček. Semená v obryse šikmo vajcovité až takmer okrúhle, 1,5–2,5(–3) mm veľké, zboku sploštené, sploštená strana so slimákovitým valom, svetlohnedé, s oranžovohnedou cikatrikulou.

Chromozóm y: $2n = 14$, okr. 8, Černochoy (Hindáková et Činčura 1967 Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comen., Bot. 16: 6, 1970).

Biológia, ekológia, fytoecológia. Hemikryptofyt. Kvitnutie (apríl–)máj–august. Polyhemerochórna (antropochórna, hydrochórna) rastlina, obľubuje suché aj vlhké výživné, kamenisté, piesočnaté a hlinité pôdy. V poslednom období patrí medzi výrazne invázne sa šíriace druhy, šíri sa najmä pozdĺž železničných a cestných komunikácií (železničné a cestné násypy a priekopy), v okolí železničných staníc a prekladísk, na rumoviskách, pustých miestach, poľných medziach, prípadne na poliach (predovšetkým s krmovinami), v okolí poľnohospodárskych skladov, najmä obilných, v prístavoch a inde, preniká tiež do lúčnych porastov. Vyskytuje sa od planárneho do montánneho stupňa. Maximum: 1 100 m n. m., okr. 31, Runina, Rabia skala, E svah [Černoch et Šourek 1957 in Černoch Biológia (Bratislava) 15: 811, 1960]. Druh vstupuje do po-